

Temen jubilej sonca

325 let sončnih peg — Kakšno je bistvo grozotnih erupcij na soncu?

L. 1610., torej pred 325 leti, je Galileo Galilei opazil na sončni obli

prvič temno pego,

ki se je vsak dan spreminjala, potovala preko oble, izginjala in se čez nekaj časa znova pojavila na drugi strani. Odtlej so nam sončne pege postale že nekaj vsakdanjega — vendar s tem ni rečeno, da bi znanost ne imela več razloga baviti se intenzivno z njimi. Nasprotno!

Sonca je, kakor ve že vsak otrok, ognjena krogla,

ki ima na površini okrog 6000 stopinj Celzija, v svoji notranjosti pa menda milijone

stopinj. V tem coprniskem kotlu vse vre, šumi, razpada in gori. Od časa do časa zbesnijo iz notranjosti ogromni kosi, nastanejo vrtinci, razpoke in jame v sončnem telesu, v katere bi lahko udobno stlačili kopico naših zemeljskih obel.

Sonca, ki se nam vidi tako mirno in vedro, postane prizorišče silovitih prevratov, ki jih mi opazujemo kot sončne pege.

Znanost si še ni na jasmem, da-li predstavljajo te grozotne erupcije, ki jih opazujemo že 325 let, dogodke, ki rabijo samo zato, da vedno znova vžigajo

svetlobno moč sonca,

ali pa da so temne pege samo prvi znani, ci počasnega ugašanja sončnega ognja. Saj sonce je že dovolj staro, da bi lahko umrlo. Čenijo ga na 5 do 7 milijonov (!) let...

Dolgoletna opazovanja so pokazala, da so sončne pege po velikosti in obliki sicer zelo različne, da pa nastopajo z neko določno redkostjo.

Vsaki 11 let je njihova »sezona«, ko se pojavijo v posebno velikem številu. Takšne sezone so bile n. pr. v letih 1870.—71., 1882.—83., 1904., 1905.—06., 1917., 1928. do 1929. Seveda si znanost tudi te očitne periodičnosti še ni razložila. Da pa preišče z vsemi modernimi pripomočki čim natančneje vsako sončno pego, si lahko mislimo. Morda nam prinese

»jubilejno leto

sončnih peg 1935. v tem pogledu kakšno presenečenje.

Sibirsko zlato

Osemnajst ton letnega prirastka

Največja ruska zakladnica zlata je porečje Lene v Sibiriji. Strokovnjaki Rusije upajo, da bodo eksploatirali zlato iz te reke še najmanj sto let.

V porečju Lene so na delu velikanska grebala, ki dvigajo na dan tisoče in tisoče unč zlata na leto. Natančneje število o produkciji zlata drže v največji tajnosti ruski službeni krogi, vendar je splošno znano, da današnja produkcija zlata iz porečja Lene znatno presega predvojno produkcijo. Strokovnjaki cenijo letni prirastek zlata iz Lene na 18 ton. Pridobivanje zlata iz Lene je glavni vir, iz katerega jača ruska vlada svoje zlate rezerve v državi blagajni. Te rezerve cenijo trenutno na milijardo zlatih rubljev.

Pred vojno so eksploatirali porečje Lene z zastarelimi stroji in tudi s preživeli metodami. Zaposlovali so pri tem delu večinoma politične kaznjence. Po revoluciji je kupila neka inozemska trdka licenco za eksploatiranje zlatih najdišč. Pred pe-

tumi leti pa je ruska vlada pogodbo razdrila in prevzela upravo rudnikov v lastno rečijo. Uvedla je najmodernejši električni postopek in znatno pomnožila produkcijo, ki polni njene zlate blagajne.

Smrt Jane Adamsove

V Chicagu je umrla slovita filantropinja in pisateljica miss Jane Adamsova v 75 letu svojega življenja.

Adamsova, ki je bila l. 1931. odlikovana z Nobelovo nagrado za mir, je bila predsednica Mednarodne lige za mir in svobodo. Ze v mladosti se je jela zanimati za socialna vprašanja ter je dala pobudo za zgraditev Hull Housa v Chicagu, kjer so našli zatočišče revni emigranti. Ta ustanova se je v poznejši dobi močno razvila ter je zdaj tako urejena, da lahko sprejme do 900 oseb. Adamsova se je borila tudi za žensko volilno pravico. Potovala je večkrat v inozemstvo in je obiskala ob neki takšni priliki Leva Tolstega v Jasni Poljani. Napisala je več knjig. Najvažnejše so tiste, ki obravnavajo vprašanja demokracije in socialne etike, nove ženske ideale, mir in kruh med svetovno vojno. Pokojnica je bila zelo delavna ženska in je večkrat predsedovala mednarodnim ženskim kongresom. Zaradi njenih zaslug za žensko gibanje je izšla njena slika tudi v seriji ženskih znamk, ki jih je nedavno izdala turška vlada v Ankari.

Devet bratov vzame devet sester

V Ankari so obhajali te dni nenavadno množestveno svatbo. Devet bratov iz družine Šarkan je vzelo za žene devet sester iz družine Bežul. Bratje so v starostni dob od 22 do 40 let, sestre pa imajo od 17 do 27 let. Svatba se je razvila v pravo ljudsko veselico, katere se je udeležilo 800 oseb.

Nova zmaga v zračnih višavah

Na dolžinski letalski progi 2000 km je zmagal te dni francoski letalec Delmotte, ki je dosegel s svojim letalom povprečno brzino 469.367 km na uro

Velikopotezen pustolovec

Ženskam je obljubljal zakon, jemal pa je od njih denar

V ČSR so nedavno prijeli mednarodnega pustolovca Simona Erika Aleksandra, ki je bil v igalskih krogih znan pod imenom prince Reassa. Ta človek je izvršil kup nesramnih prevar, v svoje mreže pa je ujel tudi

dve lahkoverni ženski, švedsko plesalko Wego-Nilsson-Aspovo in mlado dunajsko filmsko igralko Trudo Schillerjevo.

Svedinjo Wego-Nilsson-Aspovo je pripravil pustolovec ob vse njene prihranke, ki so znašali 30.000 lir. Plesalka je hči imovitih staršev, ki imajo hotel v Helsingsborgu. Oče in mati sta ji branila stopiti na deske, toda ponudbe, ki jih je prejela iz Cannes, Monte Carla in Nice ter so ji obljubljale po 500 frankov dnevnega zaslužka, so na koncu omajale roditelje. Da sta dovolila hčeri oditi k varijetju. V par letih si je plesalka prihranila 30.000 lir.

Ko je plesala nekoč v Milanu, se je seznanila z Aleksandrom, elegantnim, skoro aristokratskim moškim. Na zunaj je napravil popolnoma resen vtis. Natvezel je plesalki, da ima

graščino v Nemčiji,

odkoder pa je moral pobegniti zaradi današnjih političnih razmer. Aleksander je kmalu zaprosil za roko švedske plesalkine in je dobil pristanek. Takoj nato pa je izjavil, da se nahaja v denarni zadregi. Plesalka mu je izročila nekaj dragotin, katerih ni videla nikoli več. Zato se je hotela ločiti od pustolovca.

Toda Aleksander ni odnehal. Pisaril ji je blazno zaljubljena pisma in jo rotil,

naj ga ne zapusti.

S tem jo je premamili, da se je vrnila k njemu. Sli sta v Švico. Tam je pustolovec povedal svoji spremielavki, da je brez potnega lista. Prigovarjal ji je tudi, naj bi odpotovala z njim v Ameriko. Šel je na ameriški konzulat in čez nekaj časa se je vrnil s potnimi izkazili za oba. Kako je to storil, Švedinja še danes ne ve povedati.

V Ameriki sta zaročenca potovala iz kraja v kraj. Videla sta Chicigo in New York, dogovorila sta se tudi, da se bosta poročila, toda Aleksander je že znal tako urediti, da sta

poroko vedno odložila.

V Hollywoodu je Aleksander vzel v najem restavracijo, kamor so često zahajali

zvezdniki. Wego-Nilsson-Aspova je dosegla velike osebnosti uspehe in so ji večkrat ponujali vodilne vloge v filmu. Ker pa je hotel posredovati Aleksander, je vse ponudbe odklonila. Ob neki taki priliki je Aleksander izjavil, da mora nemudoma odpotovati v New York zaradi poroke. Odpotovala sta tja skupaj, v New Yorku pa se nista poročila, pač pa je Aleksander

prodal plesalkin avtomobil.

Zaradi tega se je plesalka užalila in se vrnila domov v Helsingsborg. Kmalu nato je v Berlinu in na Dunaju izvedla resnico o svojem »zaročencu«, ki se je bil medtem na Dunaju seznanil s filmsko igralko Trudo Schillerjevo, kateri je prav tako obljubil zakon. Ker pa tudi te obljube ni držal, ga je slednja ovadila. Kmalu se je izkazalo, da je Aleksander prebrisan pustolovec, ki ga iščejo policije skoro vseh evropskih držav. Izvabljal je lahkovernim ljudem denar in jim tvezil, da prodaja razne izume, bil pa je čisto navaden slepar.

Veseli in brezskrbni, kakor da se v ženevi rešuje vprašanje porabe tobaka, kadi Litvinov, predsednik 86. zasedanja sveta Društva narodov svojo papirsko in puha v zrak dim politike mednarodnega sodelovanja.

KARIKATURA

Veseli in brezskrbni, kakor da se v ženevi rešuje vprašanje porabe tobaka, kadi Litvinov, predsednik 86. zasedanja sveta Društva narodov svojo papirsko in puha v zrak dim politike mednarodnega sodelovanja.

Biseri v smotkah

Rimska markiza — tihotapka

Izredno lepa in elegantna rimska markiza Grazzi je tolikokrat potovala iz Italije na Francosko in nazaj, da je končno postala sumljiva francoskim carinskim organom, čeprav si je vedno izbirala drug mejni prehod. Ta sum se je utrdil, ko je carinska oblast nekega dne prejela ovadbo, ki je opozarjala na to, da lepa

plemenitašinja tihotapi.

A naj so še tako pazili nanjo in pregledovali njeno prtljago, našli niso nič konkretnega. Nasprotno, znano je bilo, da markiza strastno rada kadi neke težke smotke, ki jih je imela na vsakem potovanju po več zavojčkov s seboj, a vedno jih je tudi sama pokazala carinskim organom in brez

Slon na potovanju

Francoska transportna ladja »Tuareg« je te dni pripeljala v Marseille večjo kolekcijo afriških živali za zoološki vrt v Nincentesu. Med živalmi je bil tudi slon, ki ga vidimo na tej sliki

Dva prikupna plesalca

sta Aleksander in Klotilda Zaharov, ki sta dosegla s svojo umetnostjo na Daljnem vzhodu lepe uspehe

Chateaubriandovi spomini

Dvajset let rente za posmrtni rokopis

Francoski pisatelj in državnik Chateaubriand je v svojem dolgem življenju ponovno dejal, da

prodaja svojo grobnico

in od nje živi. To je treba razumeti v prenesenem pomenu.

S šestdeset letom je začel pisati svojo življenjsko izpoved, ki ji je dal naslov »Spomini od onkraj groba«. Ker je bil z denarjem na tesnem, je prodal rokopis še med pisanjem za 100.000 frankov v gotovini in 20.000 frankov

dosmrtno letne rente

z določbo, da izide delo po njegovi smrti. Takoj je našel nekoliko založnikov, ki so se združili za to kupčijo. A če so morali meniti, da bodo kmalu imeli od nje dobi-

ček, so se zmotili. Chateaubriand je pisal in pisal, ljudje in časi okrog njega so se izgubljali v večnost, založniki so mu plačevali rento,

bledeli, bankrotirali, umirali,

on pa je živel pri najboljšem zdravju od rente še celih dvajset let. Pod njegovo roko je nastajal njegov »nagrobniček«, kakor ga je ironično imenoval, več tisoč strani obsegajoči rokopis, ki je bil v tako

zmešanem stanju,

da se po njegovi smrti niti njegovi tajniki ni spoznal v njem. Toda potrpežljivost in denar spekulativov sta se končno le obrestovala, kajti »Spomini od onkraj groba« so postali svetovni uspeh.

Skrivnost izginolega turista

Star film pojasnil smrt Angleža

L. 1931. je angleški turist John Patterson na neki turi v Švici izginil brez sledu. Zaman so ga iskali.

Pred kratkim je neki dijak pri starinarju v Lucernu kupil star fotografski aparat. V njem je našel film, ki ga je dal razviti. Eden izmed posnetkov je kazal mlado, smehljajočo se dekle

ob vratih neke gorske kočice. Slika je dijak tako ugajala, da je jo poslal neki reviji v objavo. Po objavi je prejel izdajatelj revije po nekem švicarskem gostilničarju pismo, v katerem je ta protestiral, da so objavili sliko njegove žene brez njenega dovoljenja. Prišlo je potem do izmenjave pisem med dijakom in gostilničarjem. Di-jak je bil med tem na skritem mestu aparata, odkril komaj viden naslov »John Patterson, London«.

Gostilničarjeva žena se je potem spomnila, da jo je l. 1931. neki turist slikal pred planinsko kočico, v kateri je bila zaposlena. Tujci ni več videla. Po njenih podatkih o smeri, v katero je bil šel, so končno našli ostanke pred štirimi leti ponesrečenega Angleža.

Nova miss Francija

V Parizu so imeli letos z izvolitvijo lepote kraljice smolo. Izvolili so namreč za miss Francijo 22-letno Elizabeto Pitzovo iz Po-saarja. Šele po izvolitvi pa so opazili, da nova »miss« ne obvlada francosčine. Poiskali so ji zategadelj naslednico v osebi pristne Parižanke Gizele Preville (na sliki)

A NEKDOTA

Stoletni Ponetenelle, Corneilleov nečak, je bil kot filozofski gost in zavoljo svojega viteštva med damami v Rambouilletu zelo priljubljen. Nekega dne je pobral padlo pahlačo mlademu, lepemu dekletu, ki ni pa nič pokazalo, da ga je ganil ta dokaz starčeve vpljivosti: »O, gospodična,« ji je dejal, »kako zelo razsijate svojo mrzlost!«

VSAK DAN ENA

»Že dvajset dni sem tukaj v igralnici in sem v tem času izgubil 300.000 frankov.«

»In danes?«
»Danes sploh ne igram, ker je trinajsti dan, ki prinaša nesrečo.«

Rodbinska slika z jubilejnih svečanosti angleškega kralja v Londonu

O priliki 25. obletnice vladanja Jurija V. se je v Londonu zbrala kraljeva rodbina, ki se je tudi dala slikati za spomin na ta dogodek z glavnimi člani. Od leve proti desni: Yorški vojvoda in njegova sestra, hčerka angleškega kralja; kralj Jurij V.; princesa Margerita José, grof Harewoodski; kraljev zet; princesa Elizabeta; vikomt Lascelles, sin kraljevega zeta; kraljica Mary; Gloucesterski vojvoda, princesa Marina, Kentski vojvoda in vojvodinja Yorška. Manjka samo princ Waleški

